

Broj: 25-10-28
Podgorica, 28.10.2025. godine

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	28.10 2025. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/25-122
VEZA:	
EPA:	
SKRAĆENICA:	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

n/r predsjedniku Andriji Mandiću

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, g-dinu Damjanu Čulafiću, ministru ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera., 44. Vlade, postavljam sljedeće

POSLANIČKO PITANJE

Poštovani gospodine Čulafiću,

Kakva su Vasa saznanja o dodjeli besplatnih CO2 kredita i koliko je nepravdična i nezakonita raspodjela koštala građane Crne Gore?

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

S poštovanjem,

POSLANICA

mr Anđela Vojinović

DEMOKRATSKA CRNA GORA

8. marta br. 72, Podgorica Kabinet: +382 (020) 662 397
Fax: +382 (020) 662 397 Mob: +382 (069) 342 045

www.demokrate.me

Crna Gora

Ministarstvo ekologije
održivog razvoja i razvoja sjevera

CRNA GORA	
SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	5. 11. 2025. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/25-122/2
EPA:	
SKRAĆENICA:	PRILOG.

Adresa: Cetinjski put bb
81000 Podgorica, Crna Gora

Broj: 01-011/25-1959/2

Podgorica, 5.11.2025.godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
Andrija Mandić, predsjednik Skupštine

Predmet: Odgovor na poslaničko pitanje poslanice Anđele Vojinović, Kluba poslanika „Demokrate“

Poštovani,

Poslanica u Skupštini Crne Gore Anđela Vojinović postavila je pitanje ministru ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Damjanu Čulafiću, u skladu sa članovima 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, posebna sjednica Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025.godini, a koje glasi:

Poštovani gospodine Čulafiću,

Kakva su Vaša saznanja o dodjeli besplatnih CO2 kredita i koliko je nepravlična i nezakonita raspodjela koštala građane Crne Gore?

Odgovor na pitanje:

Poštovana poslanice Vojinović,

Zahvaljujem na Vašem pitanju i na interesovanju za temu o dodjeli besplatnih CO2 kredita.

Skupština Crne Gore 26. saziva, na Osmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 23.12.2019. godine donijela Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena („Službeni list Crne Gore“, br. 73/19). Ovim zakonom uređuje se zaštita od negativnih uticaja klimatskih promjena, smanjivanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, zaštita ozonskog omotača i druga pitanja koja se odnose na zaštitu od negativnih uticaja klimatskih promjena.

Zakon između ostalog propisuje obavezu operaterima stacionarnih postrojenja koje obavlja aktivnosti, odnosno djelatnosti koje dovode do emitovanja gasova sa efektom staklene bašte da pribavi dozvolu za emisiju gasova sa efektom staklene bašte (GHG) i to za nova postrojenja prije početka rada postrojenja a za postrojenja koja su do dana stupanja na snagu zakona obavljala djelatnost da podnese zahtjev za izdavanje dozvole u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu zakona. Zakon takođe propisuje obavezu operatera stacionarnih postrojenja da obezbijede emisioni kredit za svaku jedinicu ekvivalentne emisije ugljendioksida, koju ostvaruje.

Iz ovog zakona proistekao je niz podzakonskih propisa koji treba da omoguće njegovu primjenu u smislu izdavanja dozvola za emisiju GHG, praćenja i izvještavanja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte, kao i dodjele emisijonih kredita postrojenjima.

Na osnovu ovog zakona već 06.02.2020. godine Vlada Crne Gore je usvojila Uredbu o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list CG", broj 8/20).

Ovom uredbom utvrđuju se aktivnosti, odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte (u daljem tekstu: dozvola), ukupan iznos emisisionih kredita koji se dodjeljuje u odnosu na početno stanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, način sprovođenja aukcije za dodjelu emisisionih kredita, minimalna cijena emisisionih kredita ponuđenih na aukciji, dodjela besplatnih emisisionih kredita, namjena sredstava prikupljenih po osnovu aukcije za dodjelu emisisionih kredita i način evidencije dodijeljenih emisisionih kredita, njihovog prenosa i korišćenja. U članu 9 Uredbe je propisano da se emisioni krediti, njihov prenos i korišćenje upisuju u registar emisisionih kredita, koji vodi Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond).

Vlada Crne Gore je 22.11.2018. godine donijela Odluku o osnovanju Eko-fonda, kojom je propisano da će isti početi sa radom danom upisa u Centralni registar privrednih subjekata. Eko-fond je upisan u registar privrednih subjekata 03.03.2020. godine.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma (sada: Ministarstvo turizma i Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera) je 09.09.2020. godine - donijelo Pravilnik o sadržaju plana praćenja gasova sa efektom staklene bašte iz postrojenja ("Službeni list Crne Gore", br. 10/22). Pravilnikom je bilo propisano da se primjenjuje od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. **Samim tim, na osnovu ovog pravilnika postrojenja nijesu mogla pratiti emisije GHG, niti izvještavati o istim.**

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (sada: Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera) je 18.01.2021. godine donijelo Pravilnik o uslovima u pogledu kadra i opreme za pravno lice koje vrši verifikaciju izvještaja o emisiji gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list Crne Gore", br. 12/21), a 10.02.2021. godine Pravilnik o obrascu dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte i načinu vođenja evidencije ("Službeni list Crne Gore", br. 13/21), kao i Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu verifikacije izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list Crne Gore", br. 13/21).

Ministarstvo ekologije prostornog planiranja i urbanizma je 27.01.2022. godine donijelo Pravilnik o sadržaju plana praćenja gasova sa efektom staklene bašte iz postrojenja ("Službeni list Crne Gore", br. 10/22). Stupanjem na snagu ovog pravilnika je upotpunjen pravni okvir za praćenje i izvještavanje o emisijama GHG i dodjelu emisisionih kredita. Usvajanjem ovog pravilnika postrojenja su stekla mogućnost da sačine plan praćenja emisija i podnesu zahtjev za izdavanje dozvole za emisiju GHG, imajući u vidu da Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena u članu 14 stav 2 propisuje da je Plan praćenja sastavni dio dozvole. Ovo sve znači da se postrojenjima nijesu mogli dodjeljivati emisioni krediti sve do izdavanja dozvola i uspostavljanja sistema za praćenje i izvještavanje o emisijama GHG.

Na osnovu zakona i podzakonskih propisa, Agencija za zaštitu životne sredine je izdala dozvole za emisiju GHG operateru stacionarnog postrojenja Uniprom d.o.o za dva postrojenja 01.03.2022 i 15.03.2022. godine. Agencija za zaštitu životne sredine izdala dozvolu za emisiju GHG operateru stacionarnog postrojenja EPCG 04.05.2022. godine.

Želimo da ukažemo na čitav niz, po našem mišljenju, propusta i nepravilnosti u primjeni Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i podzakonskih propisa koji su iz njega proistekli.

Naime, članom 14 stav 7 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena je propisano da alokaciju emisisionih kredita **vrši Vlada**, sprovođenjem javnih aukcija ili besplatnom dodjelom. **Besplatni emisioni krediti operaterima stacionarnih postrojenja za 2020. godinu upisani su 21.02.2020. godine u registar emisisionih kredita Fonda za zaštitu životne sredine (Eko-fond), dan prije stupanja na snagu Uredbe o aktivnostima**

odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte i bez odluke Vlade o alokaciji istih. Takođe, Eko-fond još uvijek nije bio upisan u Centralni registar privrednih subjekata (upisan 03.03.2020. godine) tako da nije ni postojao kao pravni subjekt, pa samim tim ni registar emisisionih kredita nije mogao biti uspostavljen. Isto tako, postrojenja nijesu posjedovala dozvole za emisiju GHG, niti je bio uspostavljen sistem za praćenje i izvještavanje o emisijama GHG. Uredba u prilogu IV prepoznaje 3 postrojenja: Termoelektrana Pljevlja, Toscelik i **KAP u stečaju**, pa nije poznato kako su emisioni krediti koji su Uredbom predviđeni da se mogu dodijeliti „KAP-u u stečaju“ upisani na Uniprom d.o.o. Nikšić, bez dokaza o odnosu između ovih subjekata i pri javno dostupnoj činjenici da je **KAP u stečaju bio „živ“ do 14.10.2021. godine**, kad je evidentiran datum brisanja u Centralnom registru privrednih subjekata. Ovo ukazuje na to da je broj emisisionih kredita definisan Prilogom 4 Uredbe, uz ispunjenje uslova iz člana 4 iste, mogao biti dodijeljen isključivo privrednom subjektu definisanom Prilogom 4, u konkretnom slučaju Kombinat aluminijskog u stečaju.

Eko-fond je 01.01.2021. godine upisao emisione kredite operaterima stacionarnih postrojenja za 2021. godinu, takođe **bez Odluke Vlade Crne Gore**. Postrojenja i dalje nijesu posjedovala dozvole za emisiju GHG, niti je bio uspostavljen sistem za praćenje i izvještavanje o emisijama. Postrojenja nijesu mogla da izvještavaju o emisijama GHG bez usvojenog plana praćenja koji je sastavni dio dozvole o emisijama gasova sa efektom staklene bašte. Izvršeno je i saldiranje potrošenih emisisionih kredita iz 2020 na 2021. godinu **iako postrojenja (EPCG i Toscelik) nijesu podnosila verifikovane izvještaje o emisijama GHG. Na taj način se operateru EPCG anulirao broj emisisionih kredita iz prethodne godine bez verifikovanog izvještaja o stvarnim emisijama GHG.**

Dakle, dodjela (upisivanje) emisisionih kredita na pomenuti način je omogućila da operateri stacionarnih postrojenja prenose emisione kredite sa jednog postrojenja na drugo i na taj način stiču značajna finansijska sredstva, iako sistem za praćenje i izvještavanje o emisijama GHG nije bio uspostavljen, pa samim tim dodjela emisisionih kredita nije mogla imati bilo kakvu svrhu.

Imajući u vidu uočene nepravilnosti, a u cilju pravilne primjene propisa, došli smo do saznanja da prilikom izrade Uredbe nije formirana radna grupa, kao što je to slučaj za sve druge podzakonske propise koji su proistekli iz Zakona o zaštiti negativnih uticaja klimatskih promjena. **Takođe, prilikom usvajanja Uredbe nije pribavljeno mišljenje Kancelarije za evropske integracije (KEI), odnosno nije sačinjena tabela usklađenosti koja je obavezna kada se u nacionalne propise prenosi legislativa EU, u skladu sa čl. 40 Poslovnika o radu Vlade.** Važno je istaći da je Ministarstvo ekologije (tadašnji MORT) u januaru 2020. godine tražilo mišljenje o nacrtu Uredbe i od Eko-fonda, iako isti u tom trenutku nije postojao kao pravno lice. Takođe je neophodno istaći da je Uredba usvojena 06.02.2020. godine, 41 dan nakon stupanja na snagu Zakona a uzimajući u obzir da su nakon usvajanja zakona nastupili praznici, manje od mjesec dana (**preciznije 21 radni dan**) je bilo na raspolaganju da se pripremi Uredba i pribave neophodna mišljenja drugih institucija državne uprave. **Prilikom usvajanja Uredbe nije traženo mišljenje Agencije za zaštitu konkurencije**, iako dodjela besplatnih emisisionih kredita predstavlja jedan vid državne pomoći, posebno u slučaju kada se postrojenjima dodjeljuje više besplatnih emisisionih kredita u odnosu na količinu njihovih godišnjih emisija GHG, a koje imaju mogućnost da prodaju operaterima drugih stacionarnih postrojenja. **Uredba je prilikom usvajanja direktno kandidovana za sjednicu Vlade, bez prethodnog razmatranja na Komisiji za ekonomska pitanja i finansije (KEPIF), što se praktikuje jedino u slučaju potrebe hitnog usvajanja nekog akta.** U prelaznim odredbama Zakona je propisano da je

rok za donošenje podzakonskih propisa 12 mjeseci, tako da u konkretnom slučaju nije bilo hitnosti.

Uredbom su **djelimično prenijete** odredbe Odluke Evropske komisije o utvrđivanju prelaznih propisa na nivou Unije za usklađenu besplatnu dodjelu emisijih jedinica na osnovu člana 10 a Direktive 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta. Međutim, Uredbom nijesu prenijete neke od ključnih odredaba pomenute Odluke a odnose se na dodjelu emisijih kredita u slučaju značajnog smanjenja kapaciteta postrojenja, djelimičnog prestanka rada postrojenja, promjena u radu postrojenja a koje imaju za cilj da osiguraju da se postrojenjima dodjeljuju količine emisijih kredita u skladu sa njihovim realnim emisijama CO2. Zakon i uredba takođe ne sadrže odredbe o postupanju sa besplatno dodijeljenim emisijim kreditima u slučaju prestanka rada postrojenja. Na sve ove nedostatke bi bilo ukazano da je u postupku donošenja Uredbe zatraženo mišljenje KEI.

Sve prethodno navedene radnje imaju, po našem mišljenju, za posledicu štetu po Budžet Crne Gore u iznosu cca 17 miliona eura koji je bio predmet nezakonitog trgovanja emisijim kreditima, od strane Elektroprivrede Crne gore, čiju prodaju a na osnovu izdatih faktura im je prenio Uniprom d.o.o Nikšić.

S poštovanjem,

MINISTAR

Damjan Ćulafić

